

מדיניות והצבאית, שלפיה נועדה להתנהל "המילחמה הבאה".

הצדקת הגישה המדינית העקרונית של השתתפות הביטחון על איינפניה יכלה להימצא רק באמצעות אימוצה של התפיסה הניצית, שי היא מיננתית באופייה, ומטרתה המילחמה שזה מינימליסטית (כשעצמה) — שמירת הסטטוס-קוו. בדרך זו, היה טמון ניצוחם העידי והמורכי של היתרונות הגיאוגרפיים הללו, לצרכי החרי סכון במשאבים מושקעים והקניית חופשי תימרון מדיני מירבי.

אבל מסיבות שונות — ואף אחת מהן איננה אמורה לשבח הבנתם או תבונתם המדיניות או הצבאיות של מקבלי ההחלטות הנוגעים — הורכבה על בסיס המדיניות הניצית, במקום התפיסה הניצית החולמת, התפיסה היסטורית הישראלית ההתקפית-התוקפנית הקלסית, של "העברת המילחמה לשטח האויב", אשר בנסיבות של אחר ששתיים הפכה יונית-מובהקת באופייה (בהציעה, או בהתיימרה להציע — תלוי בנקודת-ההשקפה — פיתרון איסטרטגי יעיל לביטחון ישראל, גם בנתוני הגיאוגרפיה המצומקת בהרבה, של גבולות '49).

חלק ארגוני והכרחי מתרבות-ללאים משונה זו היוותה "תפיסת" קורברלב, אשר גרסה כי קורה-העלה כמורה, לפחות צבאית, כ"קו הירוק", ואסור להניח שאפילו סנטימטר אחד ממזרח התעלה יפול, ולוא לרגע אחד, לשליטת המצרים. על אלה יש להוסיף את הקונספציה המיבצעית ששררה ועלתה עד למדרגת אמונה דתית כימעט (ואוי לכופרים), שהמצרים אינם מסוגלים לצלוח, ולכן לא יצלחו — או אם יצלחו, ינופצו אל קורברלב וכן, מיד ובלא קשיים מרובים.

העולם האידילי והאידיאל שבו נהגתה צליחת צה"ל את התעלה - נעלם והתנדף כליל

תרכובת-הכלאים שהזכרנו, כמו תפיסת קורברלב והאמונה במספיקות, מקורם היה, כמוכח, בקיפאון המחשבה — שלא להודק לביטויים יותר חריפים — אצל האויבים הנוגעים בדבר, שבעבורם לא בישרה מילחמת ששת-הימים כל שינוי בסיסי בנתוני-היחסים הביטחוניים, ומה שהיה טוב בימי בן-גוריון, נשאר טוב, בעיקרו, גם ליורשיו. כך, כיישום, "עדכני" של התפיסה הישראלית שמקדמאי דגא, נקבעה מטרת-המילחמה המדינית בדרום כ"צילת מצב חדש בזירה" (או נוסח דומה), עלידי, "העברת המילחמה לשטח האויב" ותפיסת שטחים נוספים, כקלפי מיקוח או עמדות-מוצא מדיניות, לשיפור מצבנו האיס (המשך בעמוד 46)

אבל סאדאת הבין כי הישג ישראלי במערב התעלה, אפילו יהיה ניכר, לא ייחשב — ולא ישפיע — כדבר יוצא-דופן, שהרי כך היו פני הדברים בכל המילחמות עד כה. לעומת זאת, אם סיום המילחמה ימצא את הצבא המצרי בסיני, אותו איתנות בטרטוריה שכבש ובמבצרי קורברלב האגדתי שפרץ, ייחשב הדבר וגם ישפיע כ"מהפכה", "מיפנה", "שבירת מחסום-הפחד", "שינוי ערכין במאזן" — כלומר, מהפך ברור לטובת מצריים. המבשר את קץ "השפלת מצרים ואת ראשית התהליך "הבלתי-נמנע" של עלייתה, מול היחלשות ישראל ו" שקיעתה. בכוח אלה, עתידה מצריים להיחשב "המנצח", בעיני העולם, המעצמות, ליד שולחן המשא-ומתן המדיני — ואפילו בתודעת ישראל.

מיותר להוסיף שצדק.

כך, בעומדו על חוד התער, יכול היה סאדאת להעז ולטול את הסיכון העצום — או להבין את ההכרח וחוסר-הברירה שלפניו — ולהחליט כי צבאו יישאר בסיני, בכל מחיר ובכל מצב, תוך הסמכת ישועת מצריים לא על פעולת כוחותיה, אלא בעיקר על התוצאה החיונית ו" המהירה, שתצמיח הקומבינציה של אימים רוסיים, האיב טרס האמריקאי ביישמו עלידי "ידידי הנרי", ולחצן הפיתאומי אך הברוטאלי של מפיקות-הנפט, בתרגיל ה" אמברנו.

אבל בכל אלה לא היה די, ואילו היה צה"ל פועל ביתר תבונה, תוקף ותעוזה, בכל זאת היה מקץ הקץ הצבאי על סאדאת וצבאו, אפילו בתוך מיס-סדום שבתוכה ניתנה ישראל. מבחינה זו, החל מזלו של סאדאת לשחק לו עוד טרם החל המיבצע וקודם שמציאותו הכושלת של הפיקוד הגבוה בצדנו יכלה לבוא לידי ביטוי מעשי בשדה-הקרב: בהיעדר מטרת-המילחמה הראויה לשם זה, נשללה מישראל, בחזית הדרום, תכלית-המעשים הקבועה, אשר רק עלידי מיקוד המאמץ בהתמדה אליה, ניתן היה לאתר, בכל מצב ובאורח מידית, את "נקודת-הכובד" ה" נכונה, ואליה לרוץ, בזמן קצר, עוצמה מספקת — תוך כפיית הפיקוד הגבוה לקצב ולתעוזה מיבצעיים כאלה, שכמותם לא היה קובע מעולם בעצמו (ובפועל אכן לא קבע).

ניצים ויונים

ה יעדר מטרת-מילחמה מוגדרת למאמץ המערכתי בדרום איננו רק חמור, אלא גם תמוה, שהרי סאדאת והצבא המצרי הם שיצרוה עבורנו והגישוה לנו מן המוכן, לשימוש אפקטיבי ומידי. רק שיטחיות ההבחנה ואי מספיקות תהליכית קבלת-ההחלטות, בכל הדרגים, היא אשר עיוורה את ממשלת-ישראל, הפיקוד העליון והפיקוד הגבוה החזיתי מראות מה שהונח לפנייהם, ומנעה אותם מאימוץ מטרת-המילחמה הנכונה — או מטרת-המילחמה מוגדרת סבירה כל שהי, אפילו פחות-נכונה, בנקודה זו, כדאי שנקדים בדיקה קצרה של מטרת-המילחמה בחזית ה" מצרית, כפי שנתפסו והתקיימו טרם המילחמה, בעידן הרחק והשכוח ההוא, לא הובן כהלכה השיפור הגיאוגרפי-סטרטגי שהולידה מילחמת ששת-הימים, וממילא גם לא בא לידי ביטוי הולם בתפיסה האיסטרטגית ה"

סיבת כל יתרונותיה אלה היתה, שהפעם הכירו ה" מצרים, באופן מפורש, בחולשותיהם הקבועות. הם גם היו נכונים להודות בנחיתותם הצבאית הבסיסית — ולהסיק מכך את המסקנות, תוך דיכוי מתאים של יומרותיהם. כמונחי כדורגל, ניתן להמשיך את הצבא המצרי לקבוצה המפסידה הכרונית, משום ה" תה היותר פרימיטיבית, איטית ומסורבלת כי מוגרש. כהכירה ככך עיצבה אותה קבוצה את הטקטיקה הכאה: פתיחת המישחק תיעשה בהסתערויות-פתע מאסיביות על הריב הנדחם, שכן תכליתה הכקעת שער אחד — אשר מיד

נקודת ההתחלה של ההערכה הצבאית היתה שאינ צפיות בעיות באזור בו ייחרץ גורל המילחמה

לאחריו תעביר הקבוצה במהירות להגנת "בני קר", במטרה לשמור על ההישג הראשוני עד שריקת-הסיום.

"מטרת המילחמה" המדינית המצרית היתה שבירת מצב הקיפאון, תוך יצירת תזוזה מדינית לטובת מצרים. לצורך זה נדרש הצבא המצרי לצלוח את התעלה לסיני, להנחית מכת-פתע פותחת אשר תכבוש רצועה צרה-יבשה לאורך כל הגדה המיוחת, מלווה בהבקעת קו בר-לב על מעוזיו — ואחר-כך לעבור מיד להגנה ולהיאחז בכיבושיו בצפוניים, עלידי הדיפת כל ניסיונות צה"ל להשמידו או לזרוק חזרה לאפריקה, תוך גרימת אבידות מירביות, בציוד ובעיקר בנפש, לכוחות הישראליים. אמנם התוכנית המצרית קבעה את "המשימה הסופית" של המילחמה ב"קורה-עברים" (ראס-סודאר-מיתלה-ירפידים-בארדוויל), אבל ברור כי התכוונו להגיע לשם רק "אם ירצה השם" וצה"ל יתמוטט. סאדאת ואיסמעיל, ש"המילחמה שלו, ידעו והבינו שבכל מצב אחר תהא הרעה מול פניהם, אם יעזו לחרוג מן "הבונקר" ולשחק "פתוח". זו גם הסיבה, שלמרות עדויות בדבר לחצים עליהם, בראשית המילחמה, שינצלו את ההצלחה עלידי המשך מידי של המיתקפה מיוזמה, לא נתפתו, ונשארו במקום.

מטרת-המילחמה מדינית וצבאית זו, מפני תכונותיה, היקפתה יעד, כיוון ועמוד-שררה רעיוני ומעשי איתן לי ניהול המילחמה המצרי, בכל הרמות. מיבחינה הגדול — וההוכחה הניצחת לנכונותה ולתועלתה — באו לאחר צליחת צה"ל, כאשר דומה היה כי המאמץ המצרי עומד לקרוס כאילו ולקבור תחתיו את תיקוות מצרים ואת גורל סאדאת. עצם ההפתעה שנגרמה וכן המלצת — או דרישת — שאולי, הרמטכ"ל המצרי, להחזיר את הצבא מסיני, כדי להציל אותו ואת מצריים, החריפו עוד יותר את בעיית סאדאת.

שנקים של צה"ל חוצים את תעלת-סואץ על גבי גשר-הדוברות הראשון